

AZ EURÓPAI UNIÓ JOGA

NKE

Az Európai Unió elsődleges joga

- Az alapító szerződések, illetve azok módosításai (a hozzájuk fűzött Jegyzőkönyvek, Nyilatkozatok)
- Csatlakozási Szerződések
- Költségvetési Szerződéseket (Budgetary Treaties).
- Általános jogelvek

Az Európai Unió alapszerződése I.

- 1951-ben elfogadott Párizsi Szerződés (az ESZAK alapító szerződése), amely 1952. július 23-án lépett hatályba (ma már nem hatályos, 50 év határozott időre kötötték);
- 1957-ben, Rómában aláírt két nemzetközi szerződés (egyfelől az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó Római Szerződés, másfelől pedig az EURATOM Közösséget létrehozó Római Szerződés), melyek 1958. január 1-jén léptek hatályba;
- 1965-ben megkötött, 1967-ben hatályba lépett Egyesülési (Fúziós) Szerződés (Merger Treaty);
- 1986-ban aláírt és 1987. július 1. napján hatályba lépett Egységes Európai Okmány (Single European Act - SEA);

Az Európai Unió alapszerződéseii II.

- az Európai Uniót létrehozó 1992. évi Maastrichti Szerződés (Treaty on the European Union), amely 1993. november 1. napján lépett hatályba;
- 1997. évi Amszterdami Szerződés, mely 1999. május 1-jén lépett hatályba;
- 2001-ben aláírt Nizzai Szerződés, mely 2003. február 1. napján lépett hatályba;
- 2007. december 13-án aláírt Lisszaboni Szerződés, mely 2009. december 1-jén lépett hatályba.

Jelenleg hatályos szerződések

- EUSZ
- EUMSZ
- Euratom
- + Alapjogi Charta

Az Európai Unió másodlagos joga

EUMSZ 288. cikke határozza meg:

- rendelet,
- irányelv,
- határozat,
- ajánlás
- vélemény

Rendelet

- A rendelet általános hatállyal bír. Teljes egészében, minden elemében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Irányelv

- Az irányelv az elérendő célokat illetően minden címzett tagállamra kötelező, azonban a forma és az eszközök megválasztását a nemzeti hatóságokra hagyja. Meghatározó funkciója a tagállami jogrendszerek, jogi regulációk közelítése, a jogok harmonizációja.

Határozat

- A határozat teljes egészében kötelező. Amennyiben külön megjelöli, hogy kik a címzettjei, a határozat kizárólag azokra nézve kötelező, akiket címzettként megjelöl.

Ajánlás, vélemény

- Az ajánlás egy adott cselekvés, magatartás kieszközlését célozza a címzett részéről.
- A vélemény álláspont kifejezése egy adott kérdésről.
- Az ajánlások és a vélemények nem kötelezőek.

Doktrínák

- közvetlen alkalmazhatóság
- közvetlen hatály
- értelmezési doktrína, vagy más néven közvetett hatály
- szupremácia (elsődlegesség)
- primátus (elsőbbség)

Az tagállam kárfelelőssége az uniós jog megsértéséért

- Valamennyi hatalmi ág
- Kártérítési felelősség feltételei

Eljárási típusok az Európai Unió Bírósága előtt

Közvetett eljárások:

- Előzetes döntéshozatali eljárás

Közvetlen eljárások:

- Kötelezettségszegési eljárás
- Semmissé nyilvánítási eljárás
- Mulasztási eljárás
- Kártérítési eljárás
- Munkaügyi perek

A tagállamokkal szemben indított kötelezettség-szegési eljárások

- Perindítást megelőző eljárás
- Peres szak

Az uniós jogi aktusok megsemmisítése iránti eljárás

- az eljárás megindítására jogosultak köre,
- a keresetindítási határidő,
- a megtámadható aktusok
- megtámadási okok

A mulasztási eljárás

- az eljárás megindítására jogosultak köre,
- a keresetindítási határidő,
- az eljárás megindításának okai

Kártérítési eljárás

- Az Európai Unió intézményei vagy azok alkalmazottai által okozott kár megtérítése iránti eljárás

Munkaügyi perek

- Az Unió és alkalmazottai közötti munkaügyi jogviták

Előzetes döntéshozatali eljárás

EUMSZ 267. cikke

- Az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a Szerződések értelmezése, továbbá az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése kérdésében.

Előterjesztési jogosultság

- A 267. cikk /2/ bekezdése:
- valamennyi tagállami bíróság kezdeményező lehet
- kívül esik a 267. cikk hatókörén a nem tagállami bíróságok által tett előterjesztések köre

Kötelező előterjesztés

- A 267. cikk /3/ bekezdése
- azon tagállami bíróságok, amelyek határozatai ellen a belső jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség
- Foto-frost ügyből nyert tapasztalataink szerint ezen túlmenően az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése akkor is kötelezőnek tekinthető, ha az alapügyben az uniós jogi aktus érvényességének kérdése merül fel – bármely fokon ítélező nemzeti bíróság előtt

Kivételek a kötelezettség alól

- **Az acte éclairé doktrína**
- **Az acte claire doktrína**